

Daniel Aranduka - Papapy Poteĩha'ẽ 6

Jehoiakim

Jeff Pippenger

2023-12-01

Daniel ha Apocalipsis kuatione'ẽ ha'e peteichagua kuatione'ẽ, pe Biblia ha'ẽicha avei peteĩnte kuatione'ẽ, orekóva Antiguo Testamento ha Nuevo Testamento.

“Pe historia tekove, mano ha jeikove jeypy rehegua Jesús, Tupã Ra'y ramo, ndaikatúi ojehechauka haña añetete ha opaite mba'ẽpe ndaipóri rire pe techaukaha oĩva Antiguo Testamento-pe. Cristo ojehechauka Antiguo Testamento-pe hesakã hañaicha avei Nuevo Testamento-pe. Peteĩva omombe'u peteĩ Salvador oútava rehe, ha ambuẽva omombe'u peteĩ Salvador oumava'ekue rehe, proféta kuéra he'ihaguéichaite. Ikatu hañaicha oñentende porã pe tembiapo ñepysyrõ rehegua, tekotevẽ oñentende pypuku haña pe Escritura Antiguo Testamento rehegua. Ha'e hína pe tesape mimbipa guive pe yma guare profético-gui oguenohẽva hesakã ha porãme Cristo rekove ha umi mbo'epy Nuevo Testamento-peguáva. Umi milagro Jesús oja'pova ha'e peteĩ techaukaha idivinidad rehegua; ha katu umi techaukaha imbaratevẽva ha'eha pe Redentor yvóra rehegua ojejuhu Antiguo Testamento maranduhai profético kuérape oñembojojávo Nuevo Testamento historia rehe. Jesús he'i va'ekue umi hudío: ‘Peheka Escrituras; pype peimo'ã perekohague tekove opave'yva, ha umíva hína umi oñe'ẽva che rehe.’ Upe jave ndaipóri va'ekue ambue escritura oĩva Antiguo Testamento rehegua año hañaante; upẽvare pe Salvador ñe'ẽmondo hesakã porã.” Spirit of Prophecy, volumen 3, 211.

Pe prueba imbaratevẽva ohechaukáva máva ha mba'ẽpa Cristo, ha'e niko oñembojojávo Antiguo Testamento profesía-kuéra reheve umi oñekumplíva ko'ã profesía Nuevo Testamento rembiasakuepe. Péicha avei, Daniel ha Apocalipsis kuatione'ẽngakuéra joaju rehe.

«Pe Revelaciónpe opaite umi kuatione'ẽ Bibliapagua ojotopa ha oñemohu'ã. Ko'ápe oĩ pe mokombyryha Daniel kuatione'ẽgua. Peteĩva ha'e peteĩ profesía; ambue katu peteĩ revelación.» Hechos de los Apóstoles, 585.

Pe ñe'ẽ “mbojoaju hañaicha oñemohu'ã haña” he'ise ogueru haña ñemohu'ãme. Umi profecía Kuatione'ẽ Ymaguarẽpe guare oñekumpli hague ha'eva'ekue Cristo “divinidad” rehegua “pruẽva” “imombaretevẽva”. Pe pruẽva imbaratevẽva umi profecía Daniel kuatione'ẽpegua divinidad rehegua, ha'e umi profecía oñekumplívo ojehechaukaháicha Apocalipsis kuatione'ẽpe. Umi profecía Daniel-pe oĩva oñemotenonde Apocalipsis kuatione'ẽpe, ha oguahẽ ñemohu'ãme ára pahápe, Jesucristo Revelación oñemboty'y jave.

“Apocalipsis ha'e peteĩ kuatione'ẽ oñembotyséva, ha katu avei peteĩ kuatione'ẽ ojepe'áva. Upẽpe oñemboguapy umi mba'e hechapyráva oikótava ko yvy rembiasakue ára pahápe. Ko kuatione'ẽ mbo'epykuéra hesakã porã, ndaha'ei mba'e kañymby ha ndaikatúiva oñentende. Ipype ojegerahajey upe profecía rape peteichagua oĩ haguéicha Daniel-pe. Oĩ profecía Tupã omombe'ujeyva'ekue, upéicha ohechauka haña tekotevẽha oñeme'ẽ haña chupekuéra tuicha

importancia. Ñandejára ndojapojeýri umi mba'e ndaha'éiva mba'e tuicha mba'éva." Manuscript Releases, volume 9, 8.

Judá ruvicha Joacim poguýpe mbohapyha áñope, Nabucodonosor, Babilonia mburuvicha guasu, ou Jerusalén gotyo ha omongora'e chupe. Daniel 1:1.

Pe versíkulo peteîha pe kuation Danielpegua oguereko heta marandu profétiko, oñehesa'ýijo porãramo. Ñañepyrũta ñane hesa'ýijo Jehoaquim rehe.

Joacim va'ekue pe peteîha umi mbohapy mburuvicha guasu paha Judá pegua apytégui. Upévare, ha'e ohechauka pe marandu peteîha ánhel rehegua. Ita'ýra Joaquín, ojekuaáva avei Jeconías téra Conías ramo, ohechauka pe marandu mokõiha ánhel rehegua. Joaquín rire ou Sedequías, pe paha umi mbohapy mburuvicha guasu paha Judá pegua apytégui. Sedequías ohechauka pe marandu mbohapyha ánhel rehegua. Oĩ heta testigo profético omombaretéva Joacim ha'eha peteî símbolo pe marandu peteîha ánhel rehegua. Tuicha mba'e ñantende ko'ã prueba, pórke upéva ohechauka pe peteîha versíkulo Daniel capítulo peteîpegua omombe'uha pe marandu peteîha ánhel rehegua, ha upe añetegua ha'e peteî ancla ohejáva capítulo peteî oñentende haña pe marandu peteîha ánhel rehegua Apocalipsis catorce-pe. Ñañepyrũta Crónicas Mokõihápe.

Ha umi okañýva'ekue kysepuku poguýgui ogueraha haña Babilóniape; upépe oiko haña tembiguáiramo chupe ha ita'ýrape kuérape pe rréino Pérsia oguapy peve: oñembopaje haña Ñandejára ñe'ẽ Jeremías jurúre he'íva, pe yvy omyanyhẽmba peve iñarapytu'u ára; opyta aja nandi ha ojehejareípe, oñeñongatu haña pe sábado, oñembopaje hañaicha setenta ary. 2 Crónicas 36:20, 21.

Pe jepyre Babilóniape setenta ary pukukue ha'e va'ekue yvy ikatu hañaicha oiko haña umi sábado oñemboykéva'ekue he'iháicha Levítico mokõi pa. Setenta ary sábado kuéra ojapo irundy ciento noventa ary, Israel yma guaréva omboykéva'ekue Levítico mokõi pa rembiapoukapy. Irundy ciento noventa ary ñemboyke ohenonde'a setenta ary jepepyre. Umi irundy ciento noventa ary pahápe, mbohapy mburuvicha guasu oñemoĩta va'erã ñesũme Nabucodonosor poguýpe.

Pa setenta año ñembojepokuaapy rire, Ñandejára omoñepyrũ Ciro-pe, ha'e va'ekue peteîha umi mbohapy mburuvicha guasu apytégui omosẽ va'ekue tembiapoukapy Israel ikatu hañaicha ojevy ha omopu'ã jey Jerusalén. Artajerjes ha'e va'ekue mbohapyha umi mbohapy mburuvicha guasu apytégui, ha ha'e omosẽ pe mbohapyha tembiapoukapy ary 457 a.C.-pe. Pe mbohapyha tembiapoukapy omoñepyrũ Daniel arandukue capítulo 8, versículo 14-pe, umi mokõi sua syry añokuéra. Ary 1798-pe opa pe peteîha po'ẽ yvypóra ári ouva, Daniel arandukue ojepe'a haña, ha ou pe peteîha umi mbohapy ánhelgui. Pe mbohapyha ánhel oñuahẽ 22 jasypa 1844-pe.

Mbohapy mburuvicha paha ipaháva Judá guigua oñembyaty va'ekue Nabucodonosor ndive, ha Joaquim jehapyhy jave ñepyrũ va'ekue umi setenta ary. Upéi osemi Babilonia oñehundi peve, ha pe mburuvicha guasu (Ciro) ohundi va'ekue Babilóniape, ha upéi sapy'ami rire oiko va'ekue mburuvicha guasúrõ, ome'ẽ va'ekue peteîha umi mbohapy apytégui ñe'ẽmondo. Pe mbohapyha ñe'ẽmondo omoñepyrũ va'ekue pe profesía ka'aru ha pyhareve rehegua, opa va'ekue pe mbohapyha umi mbohapy ánhel apytégui oñuahẽvo. Cristo akóinte ombojoaju pe paha pe ñepyrũ rehe.

Pe setenta ary ñepyrũ oikókuri Nabucodonosor oñepyrũrõ guare iñorairõ Jerusalén rehe. Umi setenta ary paha ojehechauka Babilonia ñehundípe. Jerusalén ñehundi paha ha tuichakue oġuahẽkuri mbohapy mburuvicha guasu apytégui mbohapyha ári, opavave umi mbohapy va'ekue oñeñorairõ hese Nabucodonosor. Jerusalén ñehundi ohoakue va'ekue mbeguekatúpe. Umi mbohapy mburuvicha guasu pahaguáva ohechauka peteĩ símbolo profético, upe sentido-pe opavave oñeñorairõ hese va'ekue Nabucodonosor. Ha'ekuéra oikuaaukákuri umi mbohapy decreto, opavave peteĩ símbolo ramo, péicha avei umi mbohapy ánhel oĩva umi mokõi mil trescientos ára pahápe.

“Esdras pehẽnguẽpe ojejuhu pe decreto. Versíkulo 12-26-pe. Iforma iporãévape oñeme'ẽ vaekue Artajerjes rupive, mburuvicha guasu Persia-pegua, 457 a.C.-pe. Ha katu Esdras 6:14-pe he'i Ñandejára róga Jerusalénpe oñemopu'ã hague ‘Ciro, Darío ha Artajerjes, mburuvicha guasu Persia-pegua, mandamiento [“decreto”, margen]-pe he'iháicha’. Ko'ã mbohapy mburuvicha guasu, omoñepyrũvo, omombaretévo jey ha omohu'ãvo pe decreto, oġueru chupe pe perfección ojeruréva profesía ikatu haġuáicha ohechauka ñepyrũrã umi 2300 ary. Ojejapyhývo 457 a.C., pe ára oñemohu'ã hague pe decreto, mandamiento ára ramo, ojehecha opaite mba'e profesía omombe'úva umi setenta semána rehegua oñekumpli hague.” The Great Controversy, 326.

Hermana White ohechauka umi mbohapy decreto tekotevẽ hague pe profecía oñemohu'ã porã haġua. Ha'e omyesakã mba'éichapa ojoaju hikuái ojuehe, ha upéicha ojaíso, ohechauka pe ñe'ẽ hebreo “añete” rehegua característica gramatical-kuéra. He'i pe peteĩha decreto omoñepyrũ hague, mokõiha decreto omombarete jey hague, ha mbohapyha decreto omohu'ã hague “opaite pe profecía rehegua especificación umi setenta semana rehegua.” Pe ñe'ẽ hebreo “añete” ojejapo pe alfabeto hebreo peguarã peteĩha, paapyhaha ha paha letra ñembojoajúgui. Pe peteĩha decreto omoñepyrũ, mokõiha omombarete jey ha pe paha decreto omohu'ã pe profecía. Umi mbohapy decreto oġuereko Alpha ha Omega firma, ha oñekumpli Babilonia-pe jejapyhy profecía setenta ary rehegua paha gotyo, jepe pe mbohapyha decreto oġuahẽ hague heta rire pe setenta ary opa rire. Umi mbohapy decreto ha'e va'ekue progresivo, ha jepémo ha'e hikuái mbohapy decreto, upéicharõ jepe opyta va'ekue peteĩ símbolo profético año haġuáicha.

Pe ánhel peteĩha oġuahẽkuri ary 1798-pe, pe ánhel mokõiha oġuahẽkuri ára pyahúpe ary 1844-pe, ha pe ánhel mbohapyha oġuahẽkuri 22 jasypa 1844-pe. Umi mbohapy ánhel ha'e peteĩ símbolo profético, ohechaukáva pe evanhélio opa'ỹva Apocalipsis capítulo catorcepegua.

“Pe marandu peteĩha ha mokõiha oñeme'ẽ va'ekue ary 1843 ha 1844-pe, ha ko'ãña ñande ñaiméma pe marandu mbohapyha ñemomandúpe; hákatu umi mbohapyve marandu gueteri oñemomandú va'erã. Ko'ãña avei tuicha tekotevẽ, yma guaréichaite, oñemombe'ujey haġua umi marandu umi ohekáva añetegua-pe ġuarã. Haiha ha ñe'ẽ rupive jaikuaauka va'erã pe marandu, jahechaukávo iñorden, ha umi profesía ñemoĩ haġua, oġuerúva ñandéve pe ánhel mbohapyha marandúpe. Ndaikatúi oĩ pe mbohapyha pe peteĩha ha pe mokõiha'ỹre. Ko'ã marandu ñame'ẽ va'erã ko yvy ape ári opavavepe kuatione'ẽ rupi ha ñemoñe'ẽme, jahechaukávo marandu profesiaagua rembiasakue rape rupi umi mba'e oiko va'ekue ha umi oikótava.” Selected Messages, libro 2, 104, 105.

Mbohapy mburuvicha paha ipaháva Judá guigua peteĩ techaukaha añónte va'ekue, opavave niko oguerahauka va'ekue opaichagua jejoko ha ñemoĩ poguýpe Babilonia ruvicha guasu rupi. Mbohapy mburuvicha paha Judá guigua, mbohapy apoukapy ha mbohapy ánhel, jepe iñambue porã haña mbohapy ramo, avei oñerrepresenta peteĩ techaukaha profético ramo.

Mbohapy mburuvicha guasu ipahaguéva oíke pe marco profético pe profecía oñepyrũha guive umi setenta ary tekoñembyasy rehegua, ha upéicha rupi oiko hikuái pe ñepyrũme ohechaukáva mba'éichapa opa umi setenta ary tekoñembyasy rehegua. Pe tekoñembyasy oñepyrũkuri mbohapy mburuvicha guasu ñemoĩ poguýpe mbeguekatúpe rupive, ha ipahápe oguahẽ pe tetãnguéra mburuvicharenda ha itáva guasu ñehundípe. Pe profecía paha ombojega tetã ha Babilonia táva guasu ñehundi, ha upéva ohechauka mbohapy decreto oñembohasáva mbeguekatúpe oguahẽmava. Pe profecía mokõi mil trescientos ary rehegua ñepyrũ ojehechauka mbohapy decreto oñembohasáva mbeguekatúpe, ha upéva ohechauka pe profecía mokõi mil trescientos ary rehegua paha, oguerékova mbohapy marandu oñembohasáva mbeguekatúpe.

Mbohapy ánhel, ha hikuái mbohapy marandu tee, ojehechauka va'ekue mbohapy mburuvicha guasu ha imbohapy decreto oñembojoapy haña rupive. Mbohapy mburuvicha guasu omombe'úva peteĩteĩ hikuái umi mbohapy decreto tee, ojehechauka va'ekue mbohapy mburuvicha guasu oñembojoapýva rupive, peteĩteĩva ogueru va'ekue imarandu kuéra pu'aka'ỹ rehegua Nabucodonosor rovái. Mbohapy marandu pu'aka'ỹ rehegua, ojehechauka va'ekue mbohapy decreto rupive, ha umíva katu ohechauka jey mbohapy marandu. Peteĩva omoñepyrũ pe profesía setenta ary rehegua, ha upéva katu opa pe profesía mokõi mil trescientos ary rehegua ñepyrũme, ha upéva opa pe ánhel mbohapyha oguahẽvo ary 1844-pe. Umi setenta ary pe yvy oikóta hañaicha isábado ryepýpe ndaikatúi oñemboja'o octubre 22, 1844-gui.

Jehoiakim ohechauka Ciro ñe'ẽme'ẽ peteĩha ha avei pe ánhel peteĩha marandu Apocalipsis capítulo catorcepegua. Ko'ẽ rire, mbohapy testígo umi mbohapy mburuvicha guasu Judá pygua pahápegua, umi mbohapy ñe'ẽme'ẽ ha umi mbohapy ánhel marandu ome'ẽ marandu añetetéva Jehoiakim símbolo rehegua; pe tembiasakue profétika umi mbohapy ánhel rehegua niko inspiración omba'apo porãiterei hese ohechauka haña hesakã porã. Opa mbohapy marandu oguereko peteĩ ñepyrũ guasu histórico, ha upéi peteĩ mbaretekuéra histórico.

Pe ánhel peteĩha oguahẽ va'ekue 1798-pe, ha oñemombarete 11 jasypoapy 1840-pe, oñemoneĩvo pe ára peteĩ ary hañaava princípío.

“Áño 1840-pe ambue profecía hechapyrãite oñekumby porã ha ombohetave opavave remiandu. Mokõi año mboyve, Josiah Litch, peteĩva umi ministro tenondegua opredikáva pe jeju mokõiha rehe, omoherakuã peteĩ jehechakuaa Apocalipsis 9 rehegua, omombe'úvo pe Imperio Otomano ho'ataha. Ipapapýpe he'iháicha, ko mbarete ojeity va'erã... árape 11 jasypoapy 1840-pe, “pe mbarete otomano Constantinopla-pe ikatu ojeha'arõ oñembyai haña. Ha kóva, che aguerovia, ojehechataha péicha.”

“Pe áraite ojehechaukama va'ekuépe, Turkía, hambiporavoha rupi, omoneĩ umi tetãnguéra joajuha Europa-pegua ñangareko, ha upéicha omoĩ ijehe umi tetã cristianokuéra poguýpe. Pe mba'e oikóva omohu'ãite pe marandu ñemoñe'ẽ. Ojekuaávo upéva, hetaiterei tapicha

oguerovia Miller ha umi imoirũva ogueraha va'ekue ñemyesakã profétikape umi principio hekoitépe, ha peteĩ pytyvõ tuichaite oñeme'ẽ pe advenimiento rembiapópe. Kuimba'e arandu ha tenda porãme oĩva ojoaju Miller ndive, mokõivéva opredika ha opublikávo hemiandu, ha ary 1840 guive 1844 peve pe tembiapo pya'eterei oñemyasãi." The Great Controversy, 334, 335.

Pe ánhel peteĩha oġuahẽkuri oikuaaukávo huísio ñepyrũha ary 1798-pe, ha pe marandu oñemopyenda va'ekue William Miller ohechakuaa porã hague peteĩ ára, marandu'ypy Bíblico-pe, orrepresentaha peteĩ ary. Upéva oñemoneĩkuri "11 jasyapoapy 1840-pe," ha pe marandu peteĩha oñemombarete. Ojejavy rire pe marandu Cristo ou jeýta haġua pe ary bíblico 1843-pe, ha upéva ohasáva'ekue ary 1844 peve, pe mokõiha ánhel Apocalipsis capítulo catorcegua-pe oġuahẽ. Ojejavy rire pe marandu pe ára pyahu ary 1844-pe, umi tupão protestánte okyhyje'ýre omboyke Miller rembiapoukapy peteĩ ára peteĩ ary-rã, ha oiko Babilonia rajykuéra ramo. Upe marandu upéi oñemombareteve ary 1844 ro'ykupe jave, oñembojoaju rire pe Marandu Pyhare Mbytegua ndive. Ojehu haġua pe Marandu Pyhare Mbytegua oñembotuichaháicha 22 jasya 1844-pe, pe mbohapyha ánhel oġuahẽ hembiapo marandu reheve.

Pe Adventismo Laodiceagua 1863-pegua ñe'ẽrenduhỹ rehe, Ñandejára tavayguakuérape oñeme'ẽ jey haġua yma guare Israel rembiasakue oiko haġua, oiko haġua hikuái desiértope guatarei haguéicha. Pe ñemombarete haġua pe mbohapyha marandu oha'arõ va'erākuri pe 11 jasyaporundy ary 2001 peve. Káda peteĩ umi mbohapy marandu apytégui oġuahẽ historia-pe ha upéi oñemombarete.

Jehoiakim ha Ciro ohechauka pe ñemombarete ángel peteĩha rehegua, ndaha'úi iñeguahẽ. Jehoiakim niko pe peteĩha umi mbohapy mburuvicha guasu paha Judá guagua apytépe, ha jepe ha'e ohechauka pe marandu ángel peteĩha rehegua, umi tekome'ẽ profético ha'e ha avei Ciro ohechaukáva omyesakã porã mokõivéva ha'eha techaukaha pe ñemombarete ángel peteĩha rehegua, ha ndaha'úi techaukaha iñeguahẽ rehegua. Pe marandu peteĩha iñeguahẽ Jehoiakim rembiasakue-pe ha'e va'ekue Manasés, pe peteĩha umi pokõi mburuvicha guasu paha Judá guagua apytépe.

Mokõi Jerusalén ñehundi tuichakue paha ha ipahaguetéva mboyve oĩ kuri siete mburuvicha guasu. Umi siete mburuvicha guasu ohechauka peteĩ tembiasakue oñemotenondéva, ha upéichaite avei pe tembiasakue ha'ekuéra ohechaukáva'ekue 1798 guive 1844 peve. Pe ángel peteĩha oġuahẽkuri ary 1798-pe, ha pe mbohapyha oġuahẽkuri 22 jasya 1844-pe. Pe tembiasakue 1798 guive 1844 peve, ha'e hína pe ángel peteĩha ha mokõiha rembiasakue. Pe ángel mbohapyha rembiasakue oñepyrũkuri 1844-pe. Hermana White omombe'úrõ Apocalipsis capítulo diez-pe pe simbolismo umi siete trueno rehegua, he'i umi siete trueno ohechauka pe ángel peteĩha ha mokõiha rembiasakue, ha ndaha'úi pe ángel mbohapyha rembiasakue.

"Pe tesakã porãite oñeme'ẽva'ekue Juánpe ha ojehechaukáva umi siete truénope, ha'e va'ekue peteĩ ñemombe'u porã umi mba'e oikótavare pe ñe'ẽmondo peteĩha ha mokõiha ánhel reheguápe." The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Pe Apocalipsis capítulo diez-pe oñeñe'ëva umi siete trueno rembiasakue omomba'eguasu pe tembiasakue oñemombaretevévo pe ángel peteïha 11 jasypoapy 1840 guive pe ñembyasýpe guasu 22 jasya 1844 peve; upéicharõ jepe, oïke ipype pe tembiasakue tuichakue pe ángel peteïha ha mokõiha rehegua. Pe aplicación general umi siete trueno rehegua ha'e hína ombojegua haña 1798 guive 22 jasya 1844 peve. Pe tembiasakue pe ángel peteïha oñuahẽhague 1798 guive pe ñembyasýpe guasu peve ha'e pe tembiasakue pe ángel peteïha ha mokõiha rehegua, ha proféticamente oñerrepresenta siete trueno ramo. Umi siete trueno avei oñetipifika va'ekue Judá ruvicha guasu paha siete rehe. Umi mbohapy paha umi ruvicha guasu apytégui ndaha'ei va'ekue ohechaukánte va ruvicha guasu ojoapy hañuánte, síno oñondivepa ha'e peteï símbolo añõnte, ojejapóva peteïha, mbytegua ha pahagua reheve.

Pe mbohapy ánhel rembiasakuepe, pe marandu peteïha oñemombarete 11 jasypoapy 1840-pe, ha mokõivéva, Jehoiacim ha Ciro, ohechauka upe tembiapo profético.

Rojekuéta jahechakuaa ko'ã añetegua iñimportantevéva pe artículo oúvape.

“Tekopotĩ marangatuete ojehayhuva'erã opa temimbo'ére. Opa akãme ojejereva'erã kyhyje marangatúpe Ñandejára Ñe'ẽ ojehechaukáva gotyo. Tesape ha gracia oñeme'ẽta umi péicha ohendúva Ñandejárape. Ha'ekuéra ohecháta mba'e hechapyrãva hembia poukapýpe. Añetegua guasu oĩ va'ekue oñeñangarekó'ỹre ha ojehecha'ỹre Pentecostés ára guive, ohesapéta Ñandejára Ñe'ẽgui ipotĩete pykuehápe. Umi añetehápe ohayhúva Ñandejárape, Espíritu Santo ohechaukáta añetegua okañymíva akãgui, ha avei ohechaukáta añetegua ipyahupyrévaite. Umi ho'úva Tupã Ra'y ro'o ha ho'úva huguy oguenohẽta Daniel ha Apocalipsis kuatiágui añetegua Espíritu Santo omokyre'ỹva. Ha'ekuéra omoñepyrũta omba'apo mbarete ndaikatumo'áiva ojokopyre. Mitãnguéra rembe ojepe'áta omombe'u haña umi ñemimby oĩva kañy yvypóra akãgui. Ñandejára oiporavo ko yvy arigua mba'e tavýva omotĩ haña umi arandúvape, ha umi ikangýva ko yvy arigua omotĩ haña umi imbaretévape.”

“Pe Biblia ndojejerúi ñane mbo'ehaópe oñemoĩ hañuáicha mbytépe pe jerovia'ỹ rehegua. Pe Biblia oikotevẽ oñemoĩ haña tekombó'e pyendáramo ha iñakãrapu'ãrã ramo. Añetehápe, jaikuaa hetavéma Ñandejára oikovéva Ñe'ẽgui yma guaréicha guive, ha upéicharõ jepe heta gueteri oĩ ñaaprendéva. Oiporu va'erã chupe Ñandejára oikovéva Ñe'ẽramo, ha oñemomba'e va'erã hese peteïharã, pahaguã, ha iporãvévaramo opa mba'épe. Upérõ ojehecháta pe kakuaa añeteguáva espíritu rehegua. Tembiapokuekuéra omyakãrapu'ãta carácter religioso hesãiva, ho'úgui hikuái pe So'o ha ho'úgui pe Tuguy Ñandejára Ra'y rehegua. Péro noñangarekoíramo hese ha noñemongakuaáiramo, pe ánga resãi oñembyaíta. Epyta pe tesape rapepe. Eñemoarandu pe Bibliare. Umi oservíva Ñandejárape jerovia hañuáicha ohupytýta jehovasa. Pe ndohejái tembiapo jeroviaha rehegua opyta haña jehepyme'ẽ'ỹre, omokoronáta mborayhu ha tekojoja rehegua opa tembiapo umi techaukaha iñespecialva imborayhu ha imandu'a porãgui.” Review and Herald, 17 de agosto de 1897.